

Ha fijn, een nieuwe catechismus!

Halverwege de zestiende eeuw hebben twee jongemannen (van 24 en 26 jaar!) een vraag- en antwoordspel bedacht dat meer dan vierhonderd jaar de tijd zou trotseren. Kort voor hun actie was in de toenmalige Nederlanden een geschrift opgedoken waarin de navolgers van Calvijn tegenover de roomse overheid hun geloof verwoordden. Dat geschrift verwierf zich in korte tijd een hoog gezag en werd onder de naam 'Nederlandse geloofsbelijdenis' de officieel erkende grondslag van de kerk van de hervorming. De twee mannen verwoordden dit nieuwe geloof in 129 vragen en antwoorden. Het kreeg daarmee de vorm van een leerboek, dat als 'Heidelbergse Catechismus' de geschiedenis is ingegaan.

Stampwerk

Sindsdien hebben generaties lang kinderen van christelijke huize op school en opcatechisatie al die vragen en al die (soms heel lange) antwoorden in hun kleine kopjes moeten stampen. Predikanten maakten voor hun zondagmiddag-leerdiensten gebruik van diezelfde Catechismus, verdeeld over 52 zondagen.

Eeuwenlang is daar streng de hand aan gehouden, maar in de tweede helft van de vorige eeuw kwam daar de klad in. De oude Catechismus, die al die tijd vastigheid en richting gaf aan de gelovigen, raakte gaandeweg achterop. Vormde hij in den beginne en ook veel later nog een levendig geheel van existentiële vragen en antwoorden – in de loop van de laatste decennia, in een snel veranderende wereld, is zijn inhoud vaak niet meer actueel.

Verjaardagscadeau

Het is om deze reden dat een groep predikanten van Op Goed Gerucht het besluit heeft genomen iets nieuws op de markt te brengen. Zij noemen het geschrift de 'Doornse Catechismus', naar de plek waar Op Goed Gerucht bij elkaar pleegt te komen (conferentiecentrum Hydepark in Doorn), en met 'een knipoogje' naar de catechismus die in Heidelberg het eerste licht zag.

De theologenbeweging bestaat inmiddels tien jaar en deze catechismus kun je eigenlijk zien als een cadeau dat de jarige aanbiedt aan binnen- én buitenkerkelijke gelovigen. Om er maar meteen mee voor de draad te komen: het is een meer dan alleraardigst verjaardagscadeau geworden.

Hoe zijn ze te werk gegaan? De redactie heeft 52 vragen opgesteld – klassieke vragen (Wat is mijn diepste troost?), maar ook vragen van deze tijd (Bestaat God?; is Hij dezelfde als Allah?; heeft Hij plezier in andere religies dan het christendom?). Vervolgens is aan dertien predikanten uit eigen kring gevraagd om ieder vier vragen voor zijn/haar rekening te nemen. Afspraak: elk antwoord mag maximaal 500 woorden tellen, en moet uit twee stukken bestaan: eerst een theologisch, informatief deel en vervolgens een meer persoonlijk, spiritueel deel.

Afspraak

De auteurs hebben zich over het algemeen goed aan de afspraak gehouden. Voor zover mogelijk bestaat het eerste deel van hun antwoord inderdaad uit feitelijke informatie. Bijvoorbeeld: wat zegt de bijbel over de hel en wat is er in de geschiedenis mee gebeurd? In het tweede deel laat de auteur daarover zijn eigen gedachten gaan en citeert daarbij - in dit geval - paus Johannes XXIII. Die beantwoordde de vraag naar het bestaan van de hel als volgt: "Zeker bestaat de hel, maar er zit niemand in..."

Door de beperking in de omvang, die de auteurs werd opgelegd, is deze catechismus een zeer toegankelijk en overzichtelijk geheel geworden. Hij is minder doorwrocht dan de oude Heidelberger – er staan ook geen voetnoten vol bijbelteksten bij. Daarentegen hebben de auteurs hun bijdragen vaak geadstrueerd met een boekfragment, een filmverwijzing of een gedicht. Zo komen mensen als Gerrit Achterberg, Gerard Reve, Ingmar Bergman, Stef Bos, Henriëtte Roland Holst, Herman van Veen en zelfs Kees Stip voorbij.

Dit alles maakt de Doornse Catechismus tot een heel leesbaar geschrift. Uitgeverij Kok heeft het geheel bovendien in een mooie pocket met een frisse omslag verpakt. Kortom – een alleraardigst boekje, om te krijgen en om te geven.

Simon van der Meer, kerkjournalist te Amerongen

'Doornse Catechismus' – oude vragen, nieuwe antwoorden.
Uitg. Kok, Kampen, 2010. 168 blz. Prijs € 14,90.
ISBN 978 90 435 17461

